

[Christmas Møller.]

have det rene Flertalsvalg, for man kan ingen Fasthed faa under Forholdstalsvalgmaaden, der bliver intet styredygtigt Flertal, uden at vi gaar over til Enkeltmandskredssystemet — saa maa jeg her maaske straks gøre den Bemærkning, at den Opgørelse, der følger med Indenrigsministerens Valglovsforslag, viser, at hvis vi tager det rene Enkeltmandskredssystem, er det først og fremmest Socialdemokratiet, der har Chance for at faa Flertal. Og jeg vil da gerne spørge det ærede Medlem Hr. Elgaard, om han virkelig er af den Mening, at det kan være Venstres Opfattelse, at en Valglov skal bygges op paa det Princip, at man siger til Socialdemokratiet, at naar det har 36 eller 40 pCt. af Stemmerne, skulde det have Flertal her i Tinget? Tror man, at en Regering, der udgik af et saadant Flertal, vilde være en fast Regering, naar den ved enhver Lejlighed, hvor den vilde gennemføre en af sine Programsager, uden at den kunde sige det fjerneste derimod, kunde møde dette: det har vist sig, at ved Valget har et Flertal udtalt sig anderledes om de Sager, end Regeringen foreslaar?

Og er det nu rigtigt, at Enkeltmandskredssystemet giver den Fasthed, som det ærede Medlem Hr. Elgaard og Venstre i det hele taler om? Ser vi paa Forholdet ned igennem Tiderne, vil vi se, at aldrig nogen Sinde i vort Lands politiske Historie har Folketingets Udseende været saa uroligt, som det var under Enkeltmandskredssystemet i 1909, da det høje Folketing var delt i 21 Højremænd, 2 11-Mandsgrupper, 27 Venstremænd, som var J. C. Christensen-Tilhængere, 20 Radikale og 24 Socialdemokrater. Aldrig nogen Sinde har vort politiske Liv været saa uroligt som i 1909, hvor Hr. N. Neergaard, den nuværende højtærede Finansminister, havde faaet en vis Tilslutning ved Valget, men hvor dette urolige Folketing væltede ham og satte et helt nyt Ministerium igennem, og hvor dette urolige Folketing 2 Maaneder efter igen væltede dette Ministerium og satte den første radikale Mindretalsregering igennem. Aldrig nogen Sinde har der i vort Lands parlamentariske Historie været saa ringe Fasthed, været en saadan Uro som under Enkeltmandskredssystemet.

Ved Valget i 1910 viste man fra konservativ Side stor Resignation, som man ofte har vist fra konservativ Side, ved Valgsamarbejde i Kredsene, og som Følge deraf naaede Venstre lige knap og nap at faa 57 af Folketingets daværende Medlemstal paa 114, og ved alle afgørende Lejligheder kunde

man ikke undvære de 13 Højremænd, som da var i Folketinget. Altsaa ogsaa i 1910 gav Enkeltmandskredssystemet Uro og Usikkerhed, gav det, at man, som det ærede Medlem Hr. Elgaard sagde, desværre altid maatte lempe sig frem. Og hvordan gik det i 1913? Ved Enkeltmandskredsvalget i 1913 var Stillingen den, at det daværende Højre fik 7 Mandater, Venstre fik 44, det radikale Venstre fik 31 og Socialdemokraterne 32 — altsaa Splittelse mellem Partierne som ingen Sinde. Jeg tror derfor, at Paastanden om, at Forholdstalsvalgmaaden har skabt Uro og Usikkerhed og Mangel paa Fasthed, kan man overhovedet ikke belægge med en eneste Kendsgørgning.

Naar det ærede Medlem Hr. Elgaard talte om, at man altid havde været nødt til at lempe sig frem, maa jeg sige, at jeg troede, at det netop var det fine ved Venstres Politik, det ophøjede ved Venstres Politik, at det kunde se ikke blot paa sine egne Interesser, men lempe sig frem henholdsvis til højre eller venstre Side, saaledes som Tiderne nu bød. Man har i øvrigt i dansk Politik altid været nødt til at lempe sig frem. Højregeringerne var det indtil 1901, thi de havde jo Venstre imod sig i Folketinget. Venstregeringerne har altid været det, fordi de havde Flertal imod sig i Landstinget. Kun Ministeriet Neergaard og det nuværende højtærede Ministerium havde og har — og det just i Kraft af Forholdstalsvalgmaaden — den Fasthed i det politiske Liv, vi fra vor Side saa ofte har talt om, og som det skulde glæde mig, om det ærede Medlem Hr. Elgaard efter denne lille Belæring vilde stræbe noget mere efter.

Endvidere er det klart, at Enkeltmandskredssystemet, selv naar man kun har det i den Udstrækning, hvori det foreslaas her, fører til en Kamp mellem de to store Partier, som efter vor Opfattelse ikke er heldig. Vælgerne skal ved de politiske Valg stemme ikke først og fremmest efter deres lokale Interesser i, hvilken Mand der bliver valgt i Kredsen. Nej, de skal stemme efter noget større, nemlig efter den politiske Retningslinie, de enkelte Partier repræsenterer.

Af Opgørelsen i Bemærkningerne af, hvorledes Valget i 1926 vilde have formet sig med Hensyn til Fordelingen af de 80 Kredsmænd, hvis Valgresultatet var opgjort efter det foreliggende Lovforslag, vil man se, at for det konservative Folkeparti ligger det saaledes, at i 4 Kredse er Partiet Nr. 1, i 26 Nr. 2. Det radikale Venstre er Nr. 1 i 1 Kreds, Nr. 2 i 5 Kredse. Socialdemokratiet er Nr. 1 i 40 Kredse, Nr. 2 i 32. Venstre er Nr. 1 i 35 og Nr. 2 i 16.